

NOORD-BRABANDER.

Donderdag 7 November.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

KERKELIJKE STAAT.

R O M E.

De bevolking van Rome, die in 1830 bedroeg 147,285, zielen was met Paschen van dezen jare tot 153,720 zielen opgeklimmen.

Tijdens de Cholera in 1837 was dezelve spoedig met 8000 verminderd, doch dezelve klimt ongevoelig op tot die hoogte waarop dezelve gedaald was. Dit jaar telt men 54 parochien, 34 Bisschoppen, 1468 Priesters, 2118 Religieuze mannen, 1473 Religieuze vrouwen, 570 leerlingen in de seminariën en kollegien. Er zijn 428 Protestanten en ongeloovigen, daaronder de joden niet begrepen. Van de eene Paschen tot de andere hebben 1596 huwelijken plaats gehad, 4,333 kinderen zijn gedoopt en het getal gestorvenen heeft 3,633 bedragen.

DUITSCHLAND.

Frankfort den 3 November

INTERDICT OVER DE BISDOMMEN VAN POSEN EN GNEZEN.

De Eerwaarde Aartsbisschop van Gnezen en Posen heeft het interdikt over zijne twee bisdommen uitgesproken en de kudde, zich gedragende naar de voorschriften van haren herder, heeft den rouw aangenomen; alzoo gaat de strijd tusschen het wereldlijk en geestelijk gezag voort; alzoo beginnen weder de roemvolle gevechten voor onze moeder de heilige kerk tegen het geweld en de vervolging, volgehouden ter verdediging van het menschelijk geweten en dier heilige vrijheid, welke de Zaligmaker met zijn bloed gekocht heeft. Ongetwijfeld is het betreuenswaardig in de negentiende eeuw een fanatiek Koning te zien, die halstarrig op den weg der vervolging voortgaat. Wee hem, die de dader dezer ergernis is; doch de ergernis moet eens komen, de ongeloovige wereld moet leeren wat de Kerk altijd in kracht en leven heeft vermogen. De in slaap gewiege volken moeten door geduchtige slagen uit den slaap ontwaakt worden; eene harde en heilzame ondervinding moet de koningen onderwijzen en doen begripen, dat zij om op eenen troon te wezen, niet buiten alle wetten, buiten alle pligten zijn en het den Vorsten even min als den Stervelingen vrijstaat te leven en te handelen of er noch God in den Hemel, noch Paus op de aarde is.

Hulde aan den Herder, welke noch door hoon en smaad, noch door vervolgingen, noch gevangenschap van de leer des Zaligmakers kan worden afgetrokken en die met zoo veel moed ten koste van zijn leven zijne vrijheid tegen de dwingelandij en de onderdrukking verdedigt. De Koning bedient zich van zijne wapenen, hij heeft forteressen en cipieren; hij zet gevangen; de Bisschop gebruikt de zijne, hij heeft het WOORD GODS tegen wien de krachten der Helle niets zullen vermogen en doet hetzelfde hooren. De Monarch van Berlijn verbittert zich tegen twee mannen en kan zijn doel niet bereiken, namelijk, de twee Aartsbisschoppen van Keulen en Posen, die van hunne magt gebruik maken. Geheel Duitschland, hetwelk men als voor de Kerk verloren beschouwde, is te midden van dezen strijd opgestaan.

Wat zal de Koning van Pruisen nu doen? Wat hij ook mogte verrigten, de overwinning is aan zijne gemaakte slagtoffers verzekerd. — Onder het martelschap is de kerk groot geworden. Zij is haren corsprong gedachtig en hare kinderen verdubbelen hunne liefde, wanneer zij dezelve met doornen gekroond zien.

Zie hier bijzonderheden, welke de duitsche dagbladen over deze groote gebeurtenis mededeelen:

Wurtzburg den 26 October. De lankmoedigheid der kerk is uitgeput: ook zij bezit wapenen, die haar eigendom zijn en de Aartsbisschop van Gnezen en Posen bedient zich daarvan. *Martinus* van Gnezen en Posen heeft het *Interdikt* over zijne twee bisdommen uitgevaardigd! Te rekenen van heden moeten alle klokken ophouden te luiden, geen muziek mag in de kerken gehoord worden. De biecht wordt toegelaten en de Communie kan niet dan aan de sterfenden worden verleend.

Geen huwelijk kan gecelebreerd worden, en geene plegtigheden kunnen bij de begravensplaats hebben, tenzij bij die voor geestelijken, wanneer deze bij hun leven het *Interdikt* niet overtreden hebben. Al diegene die aan zulk eene groote misdaad tegen het kerkelijk gezag zich mogten schuldig maken, kunnen niet dan door den Paus geabsolveerd worden. Te gelijker tijd heeft de Aartsbisschop de beide kapittels van Posen en Gnezen gesuspendeerd, zoodat alle pogingen van het tijdelijk gezag, om die beide kapittels te doen handelen, in allen gevalle zonder enig gevolg zijn. Het is duidelijk dat deze suspensie geene kastijding is; integendeel de kapittels zijn jegens den prelaat daarvoor dankbaar.

De volgende artikelen getrokken uit de *Gazette van Leipzig* leveren ten dien aanzien belangrijke bijzonderheden mede:

Pozen den 15den October. Onze klokken zijn altijd stom en de orgels van hunne verhevene geluiden in de Catholieke kerken beroofd, en het is niet alleen in de kerken, maar tot zelfs in het inwendige der familien, dat de strikste rouw wordt opgevolgd. Alzoo moest de slag van *Leipzig* bij ons met een bal worden gevierd, zoo als in de meeste steden van Pruisen. Men vroeg aan eene Poolse dame, of zij zich daarnaar toe zou begeven: Goede Hemel zeide zij, hoe zouden wij in die ongelukkige tijden, waarin wij leven, nog aan wereldsche vermaken kunnen denken? Wat de droefheid nog vermeerderd is het gerucht dat Mgr. de Aartsbisschop ten gevolge der vermoeijenissen zijner reis, onder weg ziek geworden en te Colberg in eenen lijdenden staat aangekomen zou zijn. Tijdens Mgr. nog te Berlijn was, heeft hij een besluit doen opmaken, *men weet niet om welke redenen*, waarbij ons kapittel wordt gesuspendeerd even alsdat van Pozen en hetzelfde alle magt in geestelijke zaken wordt ontnomen, met uitzondering van den zielenlast. 'S anderendaags na zijne opligting is dit decreet in zijn huis gevonden, authentiek verklaard en afgekondigd. Hierdoor is de administratie in onze provincie geheel vernietigd en de studenten kunnen dit jaar niet naar het seminarie gaan om de praktische eeredienst te leeren, uithoofde het den professoren verboden is hun vooraf over de theoretische te examineren.

Van de oevers van de Warta 19 October. In welke tijden leven wij? Wat rondom ons omgaat, is bijna ongelooflijk. Welke Pruis, zou weinige jaren geleden, hebben kunnen gelooven, dat zijn land met een *Interdikt* zou zijn bedreigd geworden en echter is de eerste stap gedaan en de donkere wolk is gereed om over ons ros te barsten. Laatsleden zondag na de hoogmis is van het predikgestoelte een decreet afgelezen, houdende dat uithoofde der gedwongene verwijdering van den aartsbisschop, de kerk den rouw zou aannemen, dat bij gevolg van dit oogenblik af de klokken niet meer zullen luiden, geen muziek zich gedurende de diensten meer zal mogen laten hooren, met één woord dat alle kerkelijke pracht zal opgeschort blijven. De geloovigen zijn bovendien vermaand, om zich in het inwendige leven met den algemeenen rouw der kerk te vereenigen.

Wij vernemen dat een gedeelte der geestelijkheid ten platten lande weigert, even als in den tijd van den Vaste, de huwelijken in te zegenen, andere vermanen de nieuw getrouwen om zich van alle bruilofsfeesten te onthouden. *Welke gewigtige verantwoordelijkheid voor hen, die eenen dergelijken rouw hebben veroorzaakt.*

— De aandacht der Catholijken houdt zich levendig op den eerbiedwaardigen Aartsbisschop van Gnezen en Posen bezig en het is hierom dat wij vermeenen onzen lezers geene endienst te doen, met al de bijzonderheden, die men verneemt mede te deelen.

De edele zuster van Mgr. *ron Duin* heeft haren broeder in zijne gevangenis willen volgen, doch het Gouvernement van Berlijn heeft zulks niet toegelaten, zij heeft echter de waakzaamheid der wachten weten te verrassen en haren broeder andermaal kunnen ombelzen. De Postiljon die haar naar Colberg overbragt, kende de woning van den Aartsbisschop en hield voor zijne deur stil; dadelijk stapte zij in huis en de eerste persoon, dien zij ontmoette, was de aalmoezenier van Mgr. die ook te Colberg was aangekomen. Deze gaf zijne vrees te kennen, dat het haar niet vergund

zou worden haren broeder te zien, vermits niemand, zonder onderscheid, bij hem mogt worden toegelaten; middelerwijl kwam de regeringsraad, die uit Stettin naar Colberg gezonden was, om den aartsbisschop gezelschap te houden, tusschen beide, doch mevrouw *de Dunin* haar ongeduld niet meester kunnende worden, drong door eene openstaande deur in eene kamer, alwaar zij zich in de armen van haren verrasten en verteederden broeder bevond. Doch hare vreugde was van korten duur. De zuster kreeg bevel om dadelijk weder met het rijtuig naar Posen te vertrekken; haar werd echter vergund om den nacht te Colberg door te brengen, doch zonder dat zij haren broeder mogt terug zien. Zij vertrok met een verligt hart, want zij had haren broeder gerust en welvarend gezien. Haar bleef niets over dan het verlangen om de vergunning te bekomen van bij haren broeder te Colberg te mogen verblijven, en begaf zich in aller haast naar Berlijn, alwaar zij zich dadelijk tot den minister van Politie, de Heer *Rochow* wendde, doch tot heden toe heeft zij van hem niets dan weigeringen ontvangen.

— *Westfalen* den 22 October. Onze eerwaardige Aartsbisschop *Clemens-Augustus*, is nog altijd te Darfeld en wat zijnen gezondheids-toestand aanbetreft, deze verhindert niet dat hij naar Keulen terugkeere. Maar men twijfelt zeer of deze terugkeer zal plaats hebben, hoezeer vele omstandigheden sedert eenigen tijd gewijzigd zijn en voornamelijk de aangenomene houding door den adel van Munster. Het is zeker dat men door deze houding sterk op zijne vrijheid aandrong. Hiervan kan men het bewijs zien in de volgende kabinetsorde, gegeven in antwoord op een rapport der ministers, die tot zijne in vrijheid stelling onder voorwaarde hebben besloten.

Kabinets-orde, gerigt aan de ministers *von Altenstein*, de *Rochow* en *von Waller*.

In antwoord op het rapport, waarbij gij besluit tot de in vrijheid stelling van den Aartsbisschop van Keulen, een rapport, waartoe het advies van den Opper-President *de Vinke* en de verlangens der leden van de familie van den eersten aanleiding hebben gegeven, laat ik u weten, dat ik het tegenwoordig oogenblik niet gepast voor deze in vrijheid stelling beschouw, en des te minder, daar het gedrag van den adel van Munster in deze laatste tijden, niet van dien aard is, dat ik overeenkomstig deszelfs verlangen, toegevendheid jegens den Aartsbisschop kan gebruiken.

Tœplitz den 21 Julij 1839.

Frederik-Wilhelm.

ENGELAND.

Londen den 4 November.

De groote revue over de troepen te Windsor, die in de vorige week om het ongunstige weder was uitgesteld, heeft nu donderdag plaats gehad. H. M. de Koningin en Prins *Albert* van Saksen-Coburg waren te paard gezeten, terwijl de Hertogin *van Kent* en de verdere Vorstelijke personen zich van open rijtuig bedienden.

De Ersprins van Saksen-Coburg bevindt zich sedert eenige dagen vrij ernstig ongesteld. Zijn broeder, Prins *Albert*, woont bijna dagelijks jagtpartijen bij.

Bij besluit der Koningin, is de kolonel *John Hare* tot luitenant-gouverneur van het Oostelijk gedeelte der Kaapkolonie benoemd.

Donderdag avond is in deze hoofdstad een brand uitgebarsten, die zeer treurige gevolgen gehad heeft. Hij ontstond in de wijk Pimlico, niet ver van het nieuwe paleis der Koningin, in het huis van zekeren vuurwerkmaker *Harding*, dat benevens het daar naast gelegene, binnen korten tijd vernield was. De vrouw van den vuurwerkmaker is zoo zwaar gebrand, dat geringe hoop op haar behoud overblijft; de lijken van twee anderen vrouwe zijn van onder het puin uitgehaald, en men vreest dat de overige bewoners der beide huizen, te zamen vijf in getal, insgelijks omgekomen zijn.

— De nader ontvangen dépêches uit Oostindie bevestigen volkomen de over Frankrijk aangebrachte tijdingen, wegens de belangrijke overwinning, door de engelsche troepen in Afghanistan behaald.

— Over Singapore zijn berigten uit China tot het laatst van Junij ontvangen. De Chinesche Autoriteiten hadden twee edicten uitgevaardigd, waarbij aan de kapiteins van alle nationale schepen op doodstraf verboden wordt, met vreemde schepen in aanraking te komen; terwijl verder alle handel op Macao, behalve met de Portugezen, wordt verboden, en aan alle vreemde schepen gelast wordt, binnen vijf dagen de haven binnen te zeilen of de kust te verlaten, onder bedreiging dat zij, hieraan niet voldoende, door chinesche oorlogsvaartuigen vernield zouden worden. De engelsche superintendent, *Elliot* had een wachtschip uitgelegd, om personen en eigendommen te beschermen.

Toen het Chineesch Bestuur vroeger aankondigde, dat de verbeurd-verklaarde opium verbrand zou worden, hechtten velen daaraan weinig geloof. Het blijkt nu echter dat zulks ernst geweest is, want

volgens bovenstaande berigten, werden dagelijks driehonderd kisten verbrand.

De Amerikanen schijnen middel gevonden te hebben, om zich aan de strenge bepalingen van het Chineesch Bestuur te onttrekken.

De Keizerlijke kommissaris *Lin* verlangde, dat ook de opium die te Manilla lag naar Dhina overgebracht en verbeurd verklaard zou worden.

— In het Portugeesch kabinet blijft nog altijd groote verdeeldheid heerschen. Op nieuw wordt te Lissabon van eene bijeenroeping, eener buitengewone vergadering der Cortès gesproken, om over den finantielen toestand des Lands en zijne politieke aangelegenheden, inzonderheid over den twist met de Engelsehe Regering, te raadplegen.

Men vindt thans in de dagbladen de officiële briefwisseling medegedeeld, welke sedert Mei 1838 over deze zaak is gehouden. Daaruit blijkt voornamelijk, dat de wederzijdsche Regeringen elkander de diensten, door Engeland aan Portugal, en door dit Rijk aan Engeland bewezen, hoog toerekenen; dat het Portugeesch Bewind ontkent, dat Engeland eene som van zesmaalhonderd duizend ponden sterling alleen onder voorwaarde zoude hebben afgestaan, dat de Portugesche Regering tot de geheele afschaffing van den slavenhandel zou helpen medewerken, en dat genoemd Bewind, van den aanvang der onderhandelingen af, groote zwaarigheid maakt heeft om hen die zich aan dien handel schuldig maakten met den dood te straffen, uit vrees dat eene zoo zware straf slechts te meer aanleiding tot het zoeken van uitwegen geven zou. Het is bekend dat dit geschijl thans eene zeer dreigende hoogte bereikt heeft.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den November.

Men verneemt dat Donderdag avond ongeveer elf ure, op het oogenblik dat de Koning van Fontainebleau te St Cloud terug kwam, het voorrad van zijn rijtuig op de boulevards gebroken is. Dit toeval heeft gelukkig geene verdere gevolgen had. De Koning is dadelijk in een ander rijtuig gestapt en heeft zijnen weg voortgezet.

Madrid den 26 October.

— Indien de additionele paragraaf door het ministerie in het adres bestreden, wordt aangenomen, zal het ministerie aftreden of de kamers zullen ontbonden worden. Indien dezelve verworpen wordt, zullen de heeren *Olozaga* en *Sancho* ongetwijfeld in het ministerie komen.

Het leger van *Espartero* is op marsch tegen *Maztrago*; men zegt dat het een voordeel aan de zijde van Segura behaald heeft.

De heer *Duflot* geattacheerde bij de ambassade van Frankrijk moet naar Parijs vertrekken.

De Heer *Arguelles* heeft zich in de zitting van den 26 hevig tegen het hof van Rome uitgelaten.

— Men leest in *la Presse*.

De erkenning van Nieuw Zeeland is thans een besloten maatregel; men zegt dat dezelve in den laatst gehouden raad is besloten.

Eene moeilijkheid doet zich nog voor. Men weet niet bij wien den Consul te accrediteren, welke men daarnaar toe zal moeten zenden. Zal dit zijn bij den baron de *Thierry*, Koning onder den naam van *Karel I*?

Zal het zijn bij de confederatie der hoofden, aan welker hoofd de beruchte *Pomaré* is. De besluiteloosheid is groot ten dien aanzien en kan eene zeer nadeelige vertraging aan de fransche belangen te weeg brengen.

BELGIE.

BRUSSEL den 4den November.

Er loopen nieuwe geruchten over eene verandering in het ministerie.

De heer *de Theux* zou, toegevend aan de vorderingen van het openbaar gevoelen en der drukpers, afstand van een zijner portefeuilles doen; het ministerie van buitenlandsche zaken zou afzonderlijk worden daargesteld en de heer *Wilmar* wordt aangeduid om daarvan bezit te nemen.

Reeds volgens het zeggen van wel onderrigte lieden, is het traktement van den minister van buitenlandsche zaken, hetwelk op het Budget niet voorkwam als voor *Memorie*, wederom op het ontwerp van wet gebragt, hetwelk aan de kamers in de volgende zitting moet worden aangeboden.

Een ander algemeen alhier in omloop zijnde gerucht is, dat de portefeuille van buitenlandsche zaken aan den heer *Lebeau* zou worden opgedragen.

— De Koning heeft te Wiesbaden de ministers van Frankrijk en Engeland bij de duitsche bondsvergadering, de heeren baron *Defendis* en *Abercrombij* ontvangen.

Insgelijks is de burggraaf *de la Rochefaucould* bij den Koning ten gehore toegelaten.

De heer *Lebeau* is onderscheidene reizen te Wiesbaden bij Z. M. geweest.

De Generaal Baron *Goblet* is den 29sten October te Wiesbaden aangekomen.

— De gemengde Commissie der hollandsch-belgische scheepvaart te Antwerpen, zet derzelve werkzaamheden regelmatig voort. Zij heeft drie reglementen over onderscheidene voorwerpen ten einde gebragt, welke aan de respectieve Gouvernemen ten zullen worden onderworpen.

— Men verzekert ons dat de heer *Cockerill* binnenweinigte dagen naar St. Petersburg zal vertrekken.

NEDERLANDEN.

'S HERTOGENBOSCH, den 6den November.

B E K E N D M A K I N G.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der stad 's Hertogenbosch, maken aan de daarbij belanghebbenden bekend, dat de loting voor de standplaatsen op de aanstaande ST. NIKOLAAS-MARKT, welke op *dingsdag den 27sten December dezes jaars* invallt, zal plaats hebben op *woensdag den 27 dezer*, des voormiddags om elf ure, op het stadhuis; zullende alle de brieven dienaangaande alsmede voor tenten waar vertooningen in worden gegeven, *vrachtvrij* moeten gezonden worden aan den heer *P. J. van Zuylen*, Kommissaris van Politie dezer stad, aan wien men vóór de loting zal moeten doen blijken, dat men van behoorlijk patent voorzien is; zullende diegenen, welke daaraan nalatig blijven, niet tot de loting worden toegelaten.

's Hertogenbosch den 2 November 1839.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

A. G. VERHEYEN.

Ter ordonnancie van dezelve,

G. M. VAN DER VEN.

GODS WOORD.

Uit s'Hage wordt gemeld, dat door den Eerw. Heer *Do. Moll* op den 27ste October in de klooster kerk eene leerrede is uitgesproken, dewelke door Z. M. en de Koninklijke familie is bijgewoond en tot onderwerp heeft gehad: *Het woord Gods*. De redenaar heeft in gepaste en welsprekende taal getracht te betoogen hoe dikwijls en in hoevele plaatsen het *woord Gods* met onverschilligheid vernomen wordt en aan de verguizing is blootgesteld.

Dit betoog zal door ieder Christen en weldenkende worden toegestemd en ook met den Redenaar het door hem aangehaalde beklagd.

Door *Do. Moll* wordt verder beweerd, dat het *woord Gods* alle eeuwen zal verduren en geenszins noodig heeft, gelijk de grondwet eens rijks, herzien te worden, en dat geene stoffelijke magt, of eenig schepsel, hetzelfde kan krachteloos maken, om dat hetzelfde onstoffelijk zijnde, gedacht moet worden, en Hij, die het ons schonk, de schepper, de Godheid zelf is.

Wij willen gaarne veronderstellen, dat de Heer *Moll* zijne leerrede met opregtheid en naar de gevoelens van zijn gemoed heeft uitgesproken, maar heeft hij de gevolgen, die daaruit kunnen getrokken worden, wel overwogen?

Door het *woord Gods*, zal hij ongetwijfeld bedoeld hebben den *Bijbel*, of het *H. Schrift*. Ieder Christen zal gaarne toe stemmen dat dit een geschenk is van den Schepper, van de Godheid zelf en dat het dus niet als eene *Grondwet des Rijks* voor herziening of wijziging vatbaar is.

En dit toegegeven mag men dan ook niet vaststellen, dat de Godheid, die ons dit onschalbaar geschenk gegeven heeft, wel tevens zal gezorgd hebben, dat hetzelfde in de opvolgende eeuwen, niet door willekeurige uitleggingen, gelijk staande aan wijzigingen en eene herziening, zoude onderworpen wezen?

Door de Roomsche Catholijken wordt dit beweerd, en de Kerk, die door den Zaligmaker is gesticht en aangewezen als bewaardster van dat kostbare geschenk, erkend.

Maar is dit ook het geval bij de Protestanten, tot wiens orgaan de heer *Moll* zich heeft opgedaan? Indien het *Woord Gods* aan geene herziening onderworpen is, zal men ook wel niet willen, ten minste redelijker wijze niet kunnen beweren, dat hetzelfde voor wijziging, of het geen op hetzelfde uitkomt voor eigendunkelijke uitleggingen en verklaringen vatbaar is.

En hoe zal dan door den Heer *Moll* het grondbeginsel der protestanten kunnen verklaard worden, hetwelk beweert, dat *Gods woord* duidelijk en verstaanbaar voor een ieder is en waarover evenwel bij al de onderdeelen der Onroomschen hevige twisten bestaan?

Iets over de Herziening der Grondwet.

Deventer bij M. BALLOT.

Een belangrijk geschrift voorwaar! Daar bij worden geheel nieuwe gezigtspunten geopend, hoedanige wij nog bij geene Publicisten, welke omtrent de in onze grondwet te brengen veranderingen de pen voerden, hebben aangetroffen.

Wanneer toch deze laatste de voor de Natie zoo hoog noodige verbeteringen trachten te erlangen, door invoering der *Ministeriele verantwoordelijkheid*, van *regtstreeksche verkiezingen*, en het eenigermate beperken van de magt der kroon, — zoo wil deze Schrijver daarentegen diezelfde uitkomsten erlangen, door het Koninklijk gezag uittebreiden, maar dat der bevoorregte families, der edelen, der Ridderschappen, der Provinciale Staten, in één woord die der oligarchie te snuiken.

Opmerkelijk zijn de bewijsgronden, in dit werkje aangevoerd, dat de zucht naar de verderfelijke oude familie-regering, en het onderwerpen der magt van den Souverein aan die der *oligarchie*, bij het ontwerpen der grondwet van 1814, heeft op den voorgrond gestaan, en dat een groot deel der beginselen, bij die grondwet

aangenomen, later ook bij die van 1815 zijnde behouden gebleven, daaruit een groot deel der tegenspoeden, rampen en verkeerdheden is ontstaan, waar over de Nederlandsche Natie zich met zooveel grond te beklagen heeft.

En inderdaad men moet zich verwonderen, dat dit onderwerp niet vroeger van deze zijde is beschouwd geworden; dat men de bevooregting van den adel en de aanzienlijken, waar over zoo vele klagen uit den boezem der goede burgerij zijn opgegaan, steeds op rekening gesteld heeft van de voorliefde der Kroon of der Ministers, voor dezen stand, en men niet heeft opgemerkt, dat dit zeer wel blootelijk het gevolg kon zijn van den *dwang*, welke uit de Staatskundige instellingen die men ons, in het wezen, zoo geheel op de oude leest der familie-regering geschoeid, heeft weten te bezorgen, onvermijdelijk moest voortvloeijen.

Aan eenen Vorst, aan Ministers, welke wenschen in vrede te regeren, kon wel, nadat schier alle staatkundige invloed door de grondwet aan het betrekkelijk uiterst gering getal van 2100 personen op de geheele Natie van twee en een half millioen zielen was verzekerd, weinig anders overschieten, dan, zooveel mogelijk door eene tegemoetkomende behandeling, met de families, waaruit dat kleine kuddeke was zamengesteld, op eenen vriendschappelijken voet te blijven, en daar door voor te komen, dat hetzelfde eenmaal een verkeerd gebruik van zijne magt makende, zoodanige Leden naar de Tweede Kamer zond, van welke het verzekerd zijn kon, dat het de regering in alles wat zij tot heil der Natie mogt wenschen tot stand te brengen, zouden dwarsboomen en tegenwerken.

Kwam het eenmaal zóó ver, dan zou, daar de Koning zulk eene Kamer niet kon ontbinden, de regering in het alternatief gebragt zijn, om zich geheel en al door de wenschen en begeerten van zulk eene Kamer te laten leiden; en werd daar door het juk voor de Natie al te drukkend, dan zou aan deze niets anders overschieten, dan te herhalen wat in 1672 en 1747 plaats vond, » toen het door de oligarchen (de familie regering) gekwelde volk in massa opstond, om in het Erfstadhouderschap redding te vinden: » — eene redding, welke in den tegenwoordigen tijd alleen in het monarchaal beginsel zou moeten worden gezocht.

Maar moet nu uit den aard der zaak elke regering zich gedrongen gevoelen, allen opstand in massa en de daaruit voortvloeiende rampen, voor de Natie aan hare zorgen toevertrouwd, voor te komen — ook dan zelfs wanneer uit eene daarop volgende omwenteling uitbreiding van magt voor *Haar zelve* zou kunnen ontstaan, — dan voelen wij ons, bij de overweging van het bovenstaande, veel zachter gestemd jegens onze regering, welke ja den *schijn* tegen zich heeft, van *uit eigene beweging* de Leden der kleine familieregering, door het toestaan van posten, titels, ordelinten en allerlei soort van onderscheidingen, te bevoorregten, doch tot welke handelwijze dezelve zich wel *gedwongen* ziet, door de wijze waarop onze grondwet is ingerigt, welke aan 2100 personen de magt in handen geeft, om met het overige deel der Natie, *zoo lang het zich daartegen niet met geweld verzet*, te doen handelen, gelijk *zij* dit geraden oordeelen.

Dit een en ander bedenkende, moeten wij ons inderdaad verwonderen, dat de som van onbillijkheden en lasten door de burgers te verduren en te dragen, niet eigenlijk veel grooter is, en wij mogen als zeker aannemen, dat men dit alleen heeft dank te weten aan de voorzigtigheid enerzijds, en aan de liefde jegens zijn volk anderzijds, van den Monarch, die ons regeert.

Wij herhalen het, deze wijze van de zaak te beschouwen, plaatst vele zaken in een geheel nieuw licht, en verontschuldigt veel, waar voor men anders bezwaarlijk eene verontschuldiging zou kunnen vinden.

Maar wat is dan nu het verlangen van dezen schrijver?

Wij zeiden het reeds boven: uitbreiding der Koninklijke magt, vooral door het regt van ontbinding eener Tweede Kamer, welke door partijzucht mogt gedreven worden, den geregelden gang der Regering tegen te werken. Een ministerie zonder andere verantwoordelijkheid dan die jegens den Koning. Afschaffing der verdeeling in Provincien, bij gevolg ook van de Gouverneurs, de Provinciale en Gedeputeerde Staten. De Provinciale Besturen te vervangen door Kantons-Besturen, welke regtstreeks met de Ministerien zouden corresponderen; en hoofdzakelijk door den Koning zouden worden benoemd.

Daarentegen verkiezing der Staten-Generaal niet door de *oligarchie*, maar door kiezers, door de burgerij benoemd. Afschaffing der levenslange zitting der Stedelijke Raden en vervalling van hare betrekking als kiezers voor den Stedelijken Stand. De benoeming der Stedelijke Raden door de Stemgerechtigden, enz.

Men ziet, dat de Schrijver het in één voornaam punt met de meeste Publicisten eens is, namelijk in de erkenning van het hoogst gebrekkige, hetwelk ons tegenwoordig verkiezingstelsel aankleeft, en der dringende behoefte van verbetering te dien opzichte.

En ofschoon het dan nu waar zijn moge, dat deze Schrijver hoofdzakelijk ijvert voor de uitbreiding der Koninklijke magt; dat wij ons geenszins overtuigd vinden door de redneringen, op grond van welke hij vermeent, dat wij de verantwoordelijkheid der Ministers kunnen ontberen; ofschoon wij eindelijk steeds zullen blijven volhouden het ondoelmalige van een klein ligchaam van kiezers, ter benoeming van de Leden voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, wegens den invloed, welke op de individua's, waaruit zoodanig collegie is zamengesteld, van onderscheidene zijden kan worden uitgeoefend, zoo willen wij nogtans niet ontveinzen, veel goeds en veel waars in dit werkje te hebben aangetroffen; en dat, moesten wij kiezen tusschen eenen regeringsvorm, zoo als die door den Schrijver wordt voorgesteld, en dien welken wij voor het tegenwoordige gezegd worden, nog te bezitten, wij verreweg de voorkeur zouden geven aan dien van den Schrijver, en dat wel om de voornaam reden, dat het beter is, wanneer men toch zijne regten moet afstaan.

afhankelijk worden van eenen vreemden wil, dien afstand te doen aan eenen enkelen, wiens onafhankelijk en verheven karakter vrouwen inboezemt, dan aan meerderen, welker hoogmoed, heerszucht en eigenbaat niet kunnen nalaten ons onze afhankelijkheid duizendvoud te doen gevoelen, en welke daarenboven, om bevredigd te kunnen worden, jaarlijks tonnen schats ten laste eener aldus onder het juk gebragte Natie moeten vereischen. X

ADVERTENTIEN.

LAKEN-MAGAZIJN.

Kerkstraat E. No. 50 te 's Hertogenbosch.

A. PANIS, heeft het genoegen, zijne geëerde Begunstigers te berigten, dat hij van de eerste Fabrieken ontvangen heeft, een groot en fraai Assortiment GODEREN, allen voor het Najaar en Wintersaizoen geschikt, bestaande in fijne en zware LAKENS, CUIRDE LAINE, SATIN DE LAINE, DRAP DE ZEPHIJRS, en PERUVIENNES, voor MANTELS, fijne KRULDUFFELS, CASTORINES, BEVERS, FLANELLE, BAAIJEN, etc. zware en geheel nieuwe DESSINS, Engelsche en Fransche BROEK- en VESTENSTOFFEN, SATINS UNIS, et FACONNES, etc.

Adverteert tevens het geëerde Publiek, dat hij alle soorten van Burger en Militaire Kleedingstukken, alles tegen billijke en vastgestelde prijzen vervaardigen laat. Hij beveelt zich voortdurend in de gunst van allen die hem met hun vrouwen gelieven te vereeren.

** Voor geringe belooning, biedt iemand zijne dienst aan, voor heele, halve dagen of uren, tot het houden der BOEKEN en uitschrijven van REKENINGEN, enz. is ook in staat tot het voeren van Hoogduitsche en Fransche Correspondentien.

Adres onder lett. B. bij den Drukker en Uitgever dezes.

** Men vraagt op aannemelijke voorwaarde bij een plattelandsch HEELE- en VROEDMEESTER iemand om Theoretisch en Practisch onderwijs te geven, de voorkeur op degenen, die met vlugheid de kleine studien hebben volbragt.

Adres franco onder litt. A. Drukker dezes.

** Te 's Bosch, bij P. SCHEEFHALS, Boekhandelaar, is van heden af te bekomen, een BOEKJE hetwelk ten tijde van het JUBILEE bij het bezoeken der Kerken met veel nut kan gebruikt worden, à 10 Cents.

(door eenen R. K. Priester.)

** De Notaris J. H. C. A. PAYEN, te Nijmegen, is voornemens, op Maandag den 25sten November 1839, des namiddags ten 4 ure, ten huize van A. VAN RAAY, aan Sint Anthonius Molen, onder Neerbosch, Schependom van Nijmegen, in het openbaar aan den meestbiedenden, voor den tijd van 5 jaren, te verpachten:

De van ouds gerenomeerde HERBERG en BAKKERIJ, met de daarbij behoorende BAKKERIJGEREEDSCHAPPEN, Sint Anthonius Molen genaamd, bestaande in extra goed HUIS en ERF met SCHUUR, TUIN, BOOMGAARD met exquise VRUCHTBOOMEN, BOUW- en WELAND, te zamen groot ongeveer 1 bunder 50 roeden.

Granenmarkt.

Te Amsterdam van Maandag den 4den November

Tarwe iets grager en schaars ter markt 128 p. wtb. Pools f 374; 126 p. Uekerm. f 370; 127 p. Brunsw. f 350; 128 p. n. Kleefs. f 355; 124 p. n. roodb. Nassand. f 335; 123 p. j. Norder f 320; 122 p. j. Oostvr. f 314; 120 p. n. Gron. f 290; 126 p. o. Pommer f 370; 128, 129, 130 p. Kub. f 290, 295, 305; 126 p. p. Pools f 370; 128 p. goede dito f 365 bij partij.

Rogge in een doen met redelijken handel, 116, 117, 119, 120, 122 p. n. Pruis f 161, 162, 168, 170, 176; 116, 118 119 p. Pruis Pomm. f 160, 170, 172; 121 p. Demmin f 175; 178 p. o. Pruis. f 205.

Garst wat aangename; 94, 95 p. n. Vries. Winter f 156, 159. Haver in een doen; 75 p. o. Voer f 100; 78 p. dito f 103; 71 p. dito aan de Zaan f 94.

Boekweit als voren, 118, 119 p. n. Nyk. f 212, 215.

Koolzaad in een doen Bel. 50½ p. vl.; Norder 50 p. vl.; Zeeuwisch 50 p. vl.; Dantz. 50 p. vl. op 9 Vat in deze maand 56 p. vl., in April 56½ p. vl.

Lijnzaad in een doen; 107; 108 p. Tilsch f 240.

Raapolie was in een doen; pr. 6¼w. 33½; Vlieg f 32 a ½; Dec. f 31½; Mei f 33 a 32½.

Lijn-Olie per 6¼w. f 29 Vlieg. f 23. Hennep-Olie per 6¼w. f 34½; Vliegend f 33½.

aapkoeken f 70 a 73. Lijnkoeken f 9 a 11.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De Belgische fondsen waren te Antwerpen den 5 November de 5 pCt. 101, de 4 pCt. 92½, de 3 pCt. 71½, de Ardoins 26½.

Te 's Hertogenbosch, bij D. A. A. DE ROOY, Boek- en Courantdrukker.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Maandag den 4den November 4½ Ure.

Werk. Sch. 2½ pCt. 51½, 17 1/8 1/8. Dito. . . 5 pCt. 99, 98½, 99. Kansbilj. . . f 24½, 15 3/8, 17. Am. Synd. 4½ pCt. 92½, 3. Dito. . 3½ pCt. 76½. Handel. 166. 165½, 166. Oost-Indie 5 pCt. 95½, 96 Rijn Spoorweg 97½ Ardoins 85 p. st. 27 1/8, Coupons 22, 21½ Passive 7¼ Fr. Uitgest. 8¼ Roebels 6 pCt. 68, 67½ Metaliek 103½ Mexikanen 28½, 1/8.

Latere Berigten.

PARIS den 4den November

Gisteren is de raad van ministers bij den Koning vergaderd geweest; de minister van het openbaar onderwijs heeft denzelven, uit hoofde eener ligte ongesteldheid, niet bijgewoond.

— Men meldt uit Rome van den 22sten October.

De Hertog van Bordeaux is in den avond van den 20ste te Rome aangekomen. Men beweert aan de ambassade dat zijne komst eene groote verwondering bij het pausselijk gouvernement heeft te weeten gebragt en dat de prins het Visa van den Pausselijken nuntius te Weenen niet hebbende kunnen bekomen, met eene paspoort van den Hertog van Modena alhier is aangekomen. Hij zal slechts twee dagen te Rome verblijven en zich vervolgens naar Napels begeven.

De nieuwe vervoering van Mgr. den Aartsbisschop van Posen heeft alhier veel opspraak gemaakt. In de aanstaande maand zal een buitengewoon Consistorie gehouden worden, waarin over deze zaak alsmede over vele andere betrekkelijk de Kerk zal worden gehandeld.

De Hertogin van Berri, die eenige dagen te Frascati bij de Koningin Douairiere van Sardinie had doorgebragt, is gisteren in plegtig gehoor met de aan haren rang verschuldigde eer door Z. H. ontvangen.

Men meldt uit Florence van den 23sten October. De Prinses Augusta van Saxe, is naar Rome en Napels vertrokken, terwijl de Prinses Amelia van Saxon altijd nog aan het groot hertogelijk hof verblijft. H. K. H. de hertogin van Berri is te Florence aangekomen, alsmede de infant don Sebastiaan van Spanje, die alhier zijne echtgenoot afwacht, om zich met haar naar Napels te begeven.

Don Miguel is den 19den October uit Rome in onze stad aangekomen en heeft onmiddelijk een bezoek van den groot Hertog van Toskane gehad.

Uit Milaan wordt van den 21 October gemeld. De goedertierendheid van den Keizer jegens vele personen in het Koninkrijk Lombardie, die wegens staatkundige misdrijven verbannen waren, heeft zich op nieuw geopenbaard. Aan een groot getal hunner, die sederlangen tijd bij den vreemdeling verbleven, is de vergunning verleend om naar hun Vaderland terug te keeren; door dergelijke daden kan het gouvernement niets anders dan de algemeene achting en toegenegenheid van een ieder verdienen.

De Correspondent van Neurenberg meldt dat te Weenen veel gesproken wordt over een huwelijk van de Prinses Maria van Wurtemberg met den Graaf van Niepperg, wiens vader door een morganatiek huwelijk met Maria Louisa van Parma vereenigd was.

Berigten uit Sarragossa van den 28sten October houden in: Cabrera door onevenredigheid der krachten, tegen welke hij te strijden heeft, is tot wanhoop gebragt en vervolgt zijn stelsel van wreedheid en wraak. Hij heeft 2500 ruiters uitgekozen die geplaatst onder het opperbevel van Balmaseda, belast zijn om aanhoudend het hoofd kwartier van den Hertog der Overwinning te bemoeijelijke.

Al de Carlistische Bataillons hebben nieuwe vaandels bekomen. Na dezelve te hebben ingezegend, heeft Cabrera de troepen laten zweren dezelve tot het uiterste te zullen verdedigen.

In weerwil van al deze maatregelen twijfelt men niet of Cabrera zal overwonnen worden, tenzij de sneeuw- en regentijd ons leger noodzaken om deszelfs verrigtingen te moeten uitstellen.

(Sentinelle des Pyrenées van den 31.)

BRUSSEL, den 5den November.

Mevrouw de Baronesse Falck heeft de eer gehad bij de Koningin te worden toegelaten.

De Generaal Graaf Goblet, alvorens zich bij den Koning te Wiesbaden te vervoegen, had den 26ste October zijne geloofs brieven aan den Senaat van Bremen in hoedanigheid van zaakgelastigde van Z. M. den Koning der Belgen bij deze vrije stad overhandigd.

De Heeren de Rothschild hebben volgens berigten uit Frankfurt, een bezoek bij Z. M. den Koning te Wiesbaden afgelegd.

Er blijft altijd nog veel spraak, dat het ministerie van buitenlandse zaken van dat van binnenlandsche zaken zal worden afgezonderd. Dit voorstel zal aan de kamers onderworpen worden. Men zegt dat de portefeuille van buitenlandse zaken aan den Heer de Meutenaere zal worden opgedragen. (Zie boven).